

SLAVIA, časopis pro slovansku filologiju. Vydává Slovanský ústav v Praze. Redakční rada: Julius Dolanský, Bohuslav Havránek, Karel Horálek, Karel Krejčí, Josef Kurz, F. V. Mareš, Frank Wollman i Slavomir Wollman.

Nakon neželjenog prekida u prikazivanju ovog vrijednog slavističkog časopisa (isp. Slovo 3) ovdje prikazujemo posljednja godišta, tj. ročnik XXX (1961) — XXXV (1966). Zbog kratkoće osvrćemo se samo na one priloge koji su bilo u kakvoj tješnjoj vezi s naučnim interesom Staroslavenskog instituta.

ROČNÍK XXX (1961)

JOSEF VAŠICA u raspravi *K otázce původu Zakona sudného ljudem* (1—19) razmatra porijeklo najstarijeg slavenskog pravnog spomenika. Mišljenje o bugarskom porijeklu ZS uzdrmano je novijim proučavanjima toga spomenika. Vašica analizira studije M. Andrejeva kojima je dokazivao njegovo bugarsko porijeklo i opet upućuje na mogućnost moravsko-panonskog porijekla ZS. Andrejev, po autorovu mišljenju, nije dokazao bugarsko porijeklo, ali njegov rad pozdravlja kao prilog diskusiji. Priželjkuje novo kritičko izdanje ZS i to njegove prvotne kraće kao i širih redakcija. Prvi dio, tj. kratka redakcija već je međutim izašla u redakciji M. N. Tihomirova (isp. recenziju S. Troickoga u Slovu 13, 203—212). — V. E. UŠAKOV, *Ustjužskaja kormčaža* (20—40). — Pisac daje paleografsku analizu rukopisa Gosudarstvennoj Biblioteki SSSR im. V. I. Lenina, sobr. Rumjanceva, f. 250, № 230. A. H. Vostokov je na temelju pisma datirao rukopis u 13. ili početak 14. st., a njegovu mišljenju pridružili su se G. A. Rozenkamp i A. S. Pavlov. Mišljenje da

se radi o spomeniku 13. st. zastupali su I. I. Sreznjevski, F. Schmid, N. N. Durnovo, E. F. Karski, P. S. Lavrov i J. Vašica. Autor je ustanovio da je rukopis pisalo šest ruku. Opisuje i datira svaku ruku zasebno i precizira datiranje A. H. Vostokova. Podaci o jeziku i pravopisu upućuju na mogućnost da se Ustjuška krmčija javila na teritoriju srednjeruskog govora.

IGOR NĚMEC piše *K otázce nedotvořenosti vidového systému v staré ruštině* (str. 41—44), a ALEKSANDR UMANCEV se javlja s komparativnom temom: *Gogolevskie otkraženija v dramaturgii Nušiča* (str. 64—81).

Rubrika *Materiály a diskuse* donosi priloge o problematici slavenskog jezičnog atlasa (JAN SEDLÁČEK, *Tvarosloví substantív v slovanském jazykovém atlase*, str. 82—91; JÁN HORECKÝ, *Slovotvorná sústava adjektív v slovanských jazykoch*, str. 92—96; RUDOLF KRAJČOVIČ, *Skloňovanie adjektíva v dotazníku pre celoslovenský jazykový atlas*, str. 96—100; HELENA KRÍŽKOVÁ, *Poznámky k návrhu inventáre kmenoslovných jevů slovesa pro atlas slovanských nářečí*, str. 101—107).

Drugi svezak je u znaku Šafařika prigodom proslave stote obljetnice njegove smrti: JAN EISNER u članku *Šafařikovy Slovanské starožitnosti a náš archeologický výzkum* (169—178) ocjenjuje prilog Šafařika poznavanju slavenske povijesti i kulture sa stanovišta današnje nauke; FRANK WOLLMAN piše: *Šafařik jako literární badatel* (179—241). JAN SEDLÁČEK analizira Šafařikovo djelo »Serbische Lesekörner« u članku *Šafařikův rozbor vzniku srbštiny* (257—266). U tom je djelu Šafařik sabrao rezultate svog dugogodišnjeg rada na području

starosrpskog jezika i književnosti. Po njemu srpski narodni jezik je postojao već u 9. st. kao samostalni jezik različit od csl. i u svojim se bitnim crtama podudarao s današnjim narodnim jezikom. Svoj dokaz je temeljio na jezičnoj analizi starosrpskih književnih spomenika. Tako je položio temelj historijskoj gramatici srpskohrvatskog jezika i pružio podršku Vuku u borbi za uvođenje narodnog jezika u literaturu. Bio je pristalica pokreta za narodno i jezično jedinstvo Srba, Hrvata i Slovenaca a imao je veliki utjecaj i na početke ilirizma. — KAREL HORÁLEK objavljuje *Tri drobné příspěvky šafaříkovské* (242—256), ZOE HAUPTOVÁ, *Slovenština v díle P. J. Šafaříka* (267—278), a VENCESLAVA BECHYNOVÁ, *Poepis písemností bulharských P. J. Šafaříka* (282—311).

JOSEF KURZ piše vrlo instruktivan članak *Cyrilometodějské a církevněslovanské problémy v díle Pavla Josefa Šafaříka* (345—383). Autor daje sistematski pregled i ocjenu raznovrsne Šafarikove aktivnosti na cirilometodskoj i csl. problematici. Uz zasluge u rješenju pojedinih pitanja Kurz nije zaboravio kritički osvrtni na neke Šafarikove stavove, vodeći pri tom računa o stanju tadašnje nauke. Naglasio je raznovrsnost njegovih interesa, kritički stav prema svom radu, aktualnost i utjecaj njegovih pogleda na mišljenje svoga vremena — prije svega njegovo značenje buditelja, koji je Slavenima pokazao njihovu veliku slavensku prošlost — značenje ne samo naučno već i političko, ne samo za Čehe i Slovake, već i ostale Slavene, naročito Južne.

Treba spomenuti članak HYNEKA BULÍNA *Šafařík a polabské Slovanstvo* (384—402) i FRANKA WOLLMANA *Šafaříkův vědecký odkaz a M. Murko* (403—409).

Šezdesetom rođendanu profesora J. Kurza posvećena su dva rada: J. i M. BAUER *Staroslověnské spojky typu doňdeže, doňelíže* (410—416) i RADOSLAV VEČERKA *Bohemismy v první stsl. legendě Václavské* (417—422). J. i M. Bauer raspravljaju o vezniku doňdeže. Značajno je za stsl. da se u najstarijim prijevodima evanđelja da-

vala prednost obliku doňdeže. Vrlo rano, ipak, pored prvog oblika prođire i doideže.

U građi (601—617) objavljeni su članci o korespondenciji Dobrovškog (J. VÁVRA), Šafaříka i Ľ. Goľbiowskíego (J. SLIZINSKI), i Prađica i Prohaske (D. PROHASKA).

I. M.

ROČNIK XXXI (1962)

U prvom broju JOSEF KURZ piše o nalazu glagoljskog natpisa, građita, u Emauskom samostanu u Pragu, koji se — iako teško oštećen — sačuvao pod naslagom žbuke. U slijedećem članku F. V. MAREŠ opisuje taj natpis (*Emauzský hlaholský nápis — staročeský dekalog*, 2—7). Sađržaj natpisa, vjerojatno iz 1412., jest tekst dekaloga na staročeskom jeziku. Tekst se paleografski nadovezuje na spomenike nastale u Emausu tokom 15. st. To je do sada jedini epigrafski spomenik glagoljskog pisma među Česima i Zapadnim Slavenima uopće. I. B. KUZ'MINA i E. V. NEMČENKO u članku *O sintaktičeskíh razlíčíjah russkíh govorov* (8—26) dokazuju uz bogat materijal i dijalektološke karte da opće karakteristike u sistemu sintakse, više nego u morfologiji i fonetici, prevladavaju nad posebnostima pojedinih govora. I. NEMEC u članku *Staročeské futurum typu póđu, ponesu v poměru k přeteritu* (27—33) podvrgava kritici dosadašnja raspravljanja o tom problemu (A. Mazon, Fr. Kopečný, i posebno S. Ivančev): na materijalu staročeske književnosti autor dokazuje: a) da se ne može zaključivati o svršenosti ili nesvršenosti staročeskog futura *póđu, ponesu*; b) da svršenost glagola kretanja (*póđu*) ima značenje ingresivnosti, a ingresivnost je bliska durativnosti; c) zaslugom Fr. Travnička nesvršeni glagol tipa *poběrem se* povezuje se s varijantom analitičkog tipa futura *budeme se bráti*, a što se ne može uzeti bez kritike jer materijal iz staročeske proze pokazuje da redovito u mladim spomenicima prevladava analitički tip futura nad sintetičkim; d) ne može se, na koncu, dokazati tvrdnja da nesvršeni futur tipa *póđu* nije mogao koegzi-